

MOGUĆE POSLJEDICE KORONAVIRUSA NA OVISNIKE O DROGAMA

Kako se ljudi širom svijeta suočavaju s koronavirusnom bolešću 2019 (COVID-19), istraživačka zajednica trebala bi pratiti utjecaj COVID-19 na ovisnike o drogama. Budući da napada pluća, koronavirus koji uzrokuje COVID-19 mogao bi biti posebno ozbiljna prijetnja onima koji puše duhan ili marihuanu ili koriste parilice (vapere). Ovisnici o opioidima i metamfetaminu, također, mogu biti osjetljivi zbog utjecaja tih droga na zdravlje pluća. Uz to, ovisnici o drogama su češće beskućnici ili zatvorenici u odnosu na opću populaciju, a ove okolnosti predstavljaju jedinstveni izazov u svezi s prijenosom koronavirusa. Sve ove mogućnosti trebale bi biti fokus aktivnog praćenja dok radimo na razumijevanju ove nadolazeće javnozdravstvene prijetnje.

Vjeruje se da je SARS-CoV-2, virus koji uzrokuje COVID-19, prešao s druge vrste sisavaca (vjerojatno šišmiša) na prvozaraženog čovjeka u Wuhanu, glavnom gradu kineske provincije Hubei, krajem 2019. On napada dišne puteve i čini se da ima veću stopu smrtnosti od sezonske gripe. Točna stopa smrtnosti je još uvijek nepoznata, jer ovisi o broju nedijagnosticiranih i asimptomatskih slučajeva, a za utvrđivanje tih brojki potrebne su dodatne analize. Do sada, čini se da su smrtni slučajevi i teška zdravstvena stanja zbog COVID-19 koncentrirani među onima koji su stariji i koji imaju već kronične bolesti, poput dijabetesa, raka i dišnih problema. Stoga je razumljiva zabrinutost da bi kompromitirana plućna funkcija ili plućna bolest vezana uz pušenje, poput kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), mogla dovesti ljude u rizik od ozbiljnih komplikacija COVID-19.

Stanja koja se javljaju istovremeno, uključujući KOPB, kardiovaskularne bolesti i druge respiratorne bolesti, pogoršavaju prognozu kod pacijenata s drugim koronavirusima koji utječu na dišni sustav, poput onih koji uzrokuju SARS i MERS. Prema seriji slučajeva objavljenoj u JAMA-i na temelju podataka iz kineskog Centra za kontrolu i prevenciju bolesti smrtnost (CFR) za COVID-19 iznosila je 6.3% za one s kroničnom respiratornom bolešću, u usporedbi s CFR-om od 2.3% za opću populaciju. U Kini puši 52.9% muškaraca, za razliku od samo 2.4% žena. Daljnja analiza novih podataka o COVID-19 iz Kine mogla bi pomoći da se utvrdi doprinosi li taj disparitet većoj smrtnosti kod muškaraca nego kod žena, izvještava kineski CDC. Iako su dosadašnji podaci preliminarni, oni ističu potrebu daljnjih istraživanja kako bi se razjasnila uloga osnovne (već postojeće) bolesti i drugih čimbenika u osjetljivosti na COVID-19 i njegov klinički tijek.

Uporaba parilice, poput pušenja, također može naštetiti zdravlju pluća. Može li to dovesti do KOPB-a još uvijek nije poznato, ali novi dokazi sugeriraju da izloženost aerosolu iz e-cigareta šteti plućnim stanicama i smanjuje sposobnost reakcije na infekciju. U jednoj studiji pod pokroviteljstvom Nacionalnog instituta za zdravlje (NIH), na primjer, miševi zaraženi virusom gripe izloženi tim aerosolima imali su pojačano oštećenje tkiva i upalu.

Ljudi koji koriste opioide u visokim dozama iz medicinskih razloga i opijatski ovisnici suočavaju se s posebnim izazovima za svoje respiratorno zdravlje. Budući da opiodi djeluju na mozak tako da usporavaju disanje, njihovo uzimanje ne samo da ugrožava život ili uzrokuje smrtno predoziranje, nego može uzrokovati i štetno smanjenje kisika u krvi (hipoksemija). Nedostatak kisika može biti osobito štetan za mozak. Dok moždane stanice mogu izdržati kratka razdoblja s niskom razinom kisika, one mogu pretrpjeti oštećenja ako ovo stanje perzistira. Već se zna da kronična respiratorna bolest povećava rizik od smrtnosti od predoziranja kod osoba koje uzimaju opioide, pa bi tako smanjeni kapacitet pluća zbog COVID-19 mogao na sličan način ugroziti ovu populaciju.

Povijest uzimanja metamfetamina također može dovesti ljude u rizik. Metamfetamin sužava krvne žile, što je jedno od svojstava koje doprinosi plućnom oštećenju i plućnoj hipertenziji kod ljudi koji ga koriste. Kliničari bi prigodom liječenja COVID-19 trebali pratiti moguće štetne učinke uzimanja metamfetamina.

Ostali rizici za ovisnike o drogama jesu smanjeni pristup zdravstvenoj skrbi, nesigurnost stanovanja i veća vjerojatnost zatvora. Ograničeni pristup zdravstvenoj skrbi ovisnike stavlja u rizičniji položaj za mnoge bolesti, ali ako bolnice i klinike budu na rubu svojih kapaciteta, to bi moglo značiti da će ovisnici o drogama - koji su ionako stigmatizirani i nedovoljno tretirani od strane zdravstvenog sustava - doživjeti još veće zapreke u liječenju COVID-19. Beskućništvo ili zatvor mogu ljude izložiti okruženju u kojem su u bliskom kontaktu s drugima, koji su također u većem riziku izloženosti od infekcija. Mogućnost samoizolacije i drugih javnozdravstvenih mjera također može otežati dostupnost uslugama razmijene igala, lijekovima i drugoj podršci koja je potrebna opijatskim ovisnicima.

Trenutno vrlo malo znamo o COVID-19, a još manje o njegovoj interakciji s ovisnosti o drogama. Ali možemo nagađati na temelju iskustava iz prošlosti kako bi se ljudi s narušenim zdravljem zbog pušenja ili korištenja parilice, te ovisnici o opioidima, metamfetaminu, kanabisu i drugim drogama mogli naći u povećanom riziku od COVID-19 i njegovih ozbiljnijih komplikacija - iz mnoštva fizioloških i socijalnih/okolišnih razloga. Stoga bi istraživačka zajednica trebala pomno pratiti povezanost između ozbiljnosti/smrtnosti COVID-19 i uzimanja droga, povijesti pušenja ili korištenja parilice, bolesti pluća povezane s pušenjem ili korištenjem parilice. Moramo također osigurati da ovisnici o drogama ne budu diskriminirani ako porast slučajeva COVID-19 bude predstavljao dodatni teret našem zdravstvenom sustavu.

Dok se nastojimo suočiti s glavnim zdravstvenim izazovom predoziranja opioidima i drugim drogama, u vremenu pandemije COVID-19, Nacionalni institut za zlouporabu droga (NIDA) potiče istraživače da traže dodatna sredstva koja će im omogućiti da dobiju podatke o riziku za COVID-19 kod ovisnika o drogama.

Izvornik: NIDA. COVID-19: Potential Implications for Individuals with Substance Use Disorders. Retrieved from <https://www.drugabuse.gov/.../covid-19-potential-implications...> on 2020, March 19

Preveo i prilagodio:
Dr.sc. Ivan Čelić, dr.med.
Klinika za psihijatriju Vrapče